Referans
YARININ HABERCİSİ
Altın Örümcek 2005 "En İyi Yeni" Haber Sitesi

Hollandalı siyasetçi, Türkiye konusunda popülizme pabuç bırakmıyor

David Judson Referans
April 27, 2006

Sağlık söz konusu olduğunda hep deriz: Doğru tedavi, doğru teşhise dayanır. Benzer bir mantıkla Avrupa Birliği'nde sıkça "genişleme yorgunluğu" olarak adlandırılan fenomen; yani Türkiye karşıtı hareketler ve AB Anayasası'na karşı geçen yıl Fransa ve Hollanda'dan çıkan ret oyları, bir yanlış teşhis olabilir mi? Belki Avrupalılar bu birliğin genişlemesinden "yorgun" değiller, sadece Türkiye'nin katılımı ve benzer konularda daha disiplinli ve net bir genişleme istiyorlar. Acaba?

Bu ilginç soru Hollanda vakasını inceleyen ve bu hafta "European Stability Initiative" (ESI) adlı araştırma kurumu tarafından sunulan bir raporda da ele alınıyor. ESI veya "Avrupa İstikrar Enstitüsü"nün ismini daha önce duymuşsunuzdur. Geçen yıl bu kuruluş, Anadolu'nun muhafazakâr iş kesiminin kültürünü Almanya'nın kırsal kökenli Hıristiyan Demokratlar'ına benzeten ve "İslami Kalvinistler" adlı bir raporla gündem sahasına yeni bir entelektüel top atmıştı. O top hâlâ Avrupa'da ve Türkiye'de zıplayıp tartışma yaratmaya devam ediyor. İşte ESI, bir kez daha taze ve orijinal bir perspektifle Türkiye ve Avrupa Birliği ilişkisine yaklaşıyor: "Beyond Enlargement Fatigue-the Dutch Debate on Turkish Accession." Yani, "Genişleme Yorgunluğun Ötesinde-Türkiye'nin Katılımı Üzerine Hollanda Tartışması".

Hollanda halkı Türkiye'yi istemiyor

ESI önemli bir ikilem tespit etti. Rapora göre basit bir analizle Hollandalılar, Türkiye'nin AB'ye girmesine karşılar. Anket kurumu Eurobarometer'a göre Hollandalıların yüzde 55'i Türkiye'yi AB'de istemiyor. Ama akıllı ve derin bir bakışla yaklaştığınızda teşhis daha farklı. Hollandalı siyasiler popülist refleksleri reddederek Türkiye tartışmasında "önder" bir rol oynamakta ve tüm büyük partiler hâlâ Türkiye'nin girişini destekliyor. Belki en önemli tespit, şu anda ana muhalefet partisi olan İşçi Partisi'nin (Labour Party) hâlâ AB genişlemesini destekliyor olması. Parti, bu pozisyonu yüzünden siyasi bir bedel ödemek durumunda da kalmamış. Yani, bir tarafta anketçiler sorduğunda Hollandalı vatandaşlar Türkiye'ye karşı olduklarını söylerken öte yanda Türkiye'nin AB'ye girişini savunan siyasileri hâlâ destekliyor.

"Hollanda'da siyasiler niye Avrupa'nın diğer bölgelerinde görülen popülizme teslim olmuyor ve Türkiye'ye karşı cephe almıyorlar" diye soruyor bu rapor. Cevabı karmaşık ve tüm raporu okumanızı tavsiye ederim. İngilizcesi ve yakında Türkçesini www.esiweb.org adresinde bulabilirsiniz. Ama ben yine de tespitleri özetlemeye çalışayım:

- Türkiye konusunda Hollandalı bir istisna. Belki Türkiye'yi, tüm boyutlarıyla en iyi tanıyan Avrupa halkı. 1999'dan bu yana, Hollanda'daki hükümetler Türkiye'yle ilgili bir dizi araştırmaya sponsor oldu ve tarım sektöründen insan hakları reformlarına kadar değişen Türkiye kamuoyunda ve basında geniş olarak tartışıldı.

- Hollanda, Türkiye'nin en büyük yatırımcılarından. 1980'den 2002'ye kadar Türkiye'ye giren doğrudan yabancı sermayenin yüzde 16'sı Hollanda'dan gelmiş ve 2002-2003 yıllarında Hollanda en büyük yatırımcıydı.

- Elitler arasında tarih önemli bir faktör. Hollanda, Osmanlı İmparatorluğu'nda ilk büyükelçilik açan devletlerden ve 1612'den bu yana Türkiye'de temsilcisi var. ESI ile konuşan eski Türkiye Büyükelçisi Sjoerd Gosses, "İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana, Hollanda Dışişleri Bakanlığı'nda önemli insanlar hep Türkiye'nin demokratikleşmesi ve Avrupalılaşmasını desteklemişlerdir" diyor.

Türkiye dikkatle izleniyor

Raporu hazırlayanlar 80'den fazla siyasi, gazeteci ve akademisyenle mülakat yapmış ve geniş destek görmüş. Türkiye'ye şüpheci yaklaşanlar bile bilinçli. Ortak bir görüş varsa o da kamuoyunun "fair and even-handed" yani "dürüst ve ayrım yapmayan" bir Türkiye politikası aramakta olduğu. ESI'ya göre Hollandalılar, "girsin veya girmesin" yerine, daha çok Türkiye'nin ciddiyetini ve samimiyetini ölçmeye çalışıyorlar; insan hakları, siyaset ve kadın hakları reformlarında başlayan ilerlemeler devam etsin istiyorlar. Tüm uyum kriterleri tamamlansın isteniyor ve Türkiye'deki gelişmeler sıkı bir şekilde takip ediliyor. Ama bu ille bir "genişleme yorgunluğu" anlamına gelmiyor. Titiz bir genişlemeyi Hollanda halkı istiyor ve bu önemli nüansı unutmamak gerektiğini savunuyor bu yeni ESI raporu.

Bu rapor sadece bir başlangıç. ESI, önümüzdeki aylarda Avusturya, Almanya, Fransa ve başka AB ülkeleri kamuoyunun nabzını tutmayı planlıyor. Bu araştırmaların sonuçlarını iple çekiyorum.